

XORNADA

O ano internacional do sistema periódico: reflexións dende Galicia

Consello da Cultura Galega
Santiago de Compostela
Xoves, 14 de marzo de 2019

3	4	5	6	7	8	9
21 Sc escandio 47,867	23 V vanadio 50,942	24 Cr cromo 51,996	25 Mn manganeso 54,938	26 Fe ferro 55,845(2)	27 Co cobalto 58,933	28 Ni níquel 58,693(4)
40 Zr circonio 91,224(2)	41 Nb niobio 92,906	42 Mo molibdeno 95,95	43 Tc tecnecio 98,906(2)	44 Ru rutenio 101,07(2)	45 Rh rodio 101,07(2)	46 Pd paladio 106,36(2)
72 Hf hafnio 178,49(2)	73 Ta tántalo 180,95	74 W volframio 183,84	75 Re renio 186,21	76 Os osmio 190,23(3)	77 Ir iridio 192,22(2)	78 Pt platino 195,084(2)
104 Rf rutherfordio 261,108(8)	105 Db dubnio 262,108(7)	106 Sg seborgio 263,108(6)	107 Bh bohrio 264,108(5)	108 Hs hassio 265,108(4)	109 Mt meitnerio 268,108(3)	110 Ds darmstadtio 285,108(2)
57 La lantano	58 Ce cerio	59 Pr praseodimio	60 Nd neodimio	61 Pm prometio	62 Sm samario	63 Eu europio

CONSELLO DA CULTURA GALEGA

O ano 2019 foi declarado Ano Internacional do Sistema Periódico polas Nacións Unidas para conmemorar os 150 anos da publicación, por Dimitri Mendeleev, da súa táboa periódica. Ao fío desta efeméride, a Sección de Ciencia, Tecnoloxía, Natureza e Sociedade do Consello da Cultura Galega, en colaboración co grupo de investigación CienciaNosa e a Secretaría Xeral de Política Lingüística, considera oportuno facer unha profunda reflexión sobre tan importante e transcendente acontecemento. Pretende realizar unha chamada á sociedade e facer deste ano un ano frutífero para toda a ciencia galega.

En 1869 Mendeleev publicaba a súa célebre táboa periódica, na que establecía a súa ordenación dos elementos químicos até entón coñecidos. Isto marcaría un fito de gran relevancia na historia da ciencia xa que, aínda hoxe, se segue a utilizar para facer e construír a química. Por isto, as Nacións Unidas queren conmemorar tan singular acontecemento co obxectivo de que os membros da nosa sociedade, sobre todo os máis novos, coñezan e recoñezan a súa extraordinaria importancia para a ciencia. Tamén, para lembrarlle á sociedade a transcendencia que teñen no mundo actual as ciencias experimentais en xeral e a química en particular. Deste xeito, procuran destacar o papel desempeñado pola química no pasado e subliñar a súa contribución na resolución de todos os problemas que ten a nosa humanidade.

Esta xornada ten como finalidade analizar cal foi o papel desempeñado pola táboa periódica na historia da ciencia e canto achega, na actualidade, o seu coñecemento na formación dos compostos preparados cos elementos químicos que integran este instrumento valioso. Tamén pretende presentar a táboa periódica dun xeito didáctico e lúdico pero, ao tempo, rigoroso para que o alumnado chegue a comprender a súa transcendencia e a valorar, dunha maneira doada, o seu uso e a súa importancia na aprendizaxe da química.

PROGRAMA

Sesión da mañá

09:45 horas
Inauguración

10:00 horas
Relatorios

A nucleosíntese dos elementos químicos do sistema periódico

Xabier Cid Vidal, investigador Ramón y Cajal. Instituto Galego de Física de Altas Enerxías, USC

As predicións de Mendeleev no sistema periódico e a súa utilidade na aula hoxe

Ana González Noya, profesora titular do Departamento de Química Inorgánica, USC

A importancia do xénero no sistema periódico

María Xosé Romero, profesora axudante doutora no Departamento de Didácticas Aplicadas, USC

11:30 horas
Pausa

12:00 horas
Presentación da táboa periódica en galego e do libro *Guía dos elementos químicos* de Manuel R. Bermejo, Ana Mª González Noya e Marcelino Maneiro

12:45 horas
Relatorios

Os elementos químicos máis recentes do sistema periódico

Marcelino Maneiro Maneiro, profesor titular do Departamento de Química Inorgánica, USC

O sistema periódico na didáctica dunha aula de química

Manuel R. Bermejo Patiño, catedrático emérito da USC

Sesión da tarde

16:30 horas
Relatorios

A clasificación dos elementos no ensino da química en Galicia no s. XIX

Ramon Cid Manzano, IES de Sar, Santiago de Compostela / Departamento de Didácticas Aplicadas, USC

Divulgar o sistema periódico hoxe

Manuel Vicente, divulgador científico @efervesciencia

Mercurio: un elemento con moitas facianas

Sergio Casas Fernández, catedrático xubilado de Química Inorgánica, USC

18:00 horas
Relatorios

O sistema periódico: uns elementos con moita música

Isabel Pintos Barral, licenciada en Química, USC

A táboa periódica POP

Ánxela Gómez Doval, profesora doutora no IES Sanxillao, Lugo

Xosé Vázquez Tato, profesor doutor na Facultade de Ciencias, Campus de Lugo, USC

19:00 horas
Peche da xornada

ORGANIZA

Sección de Ciencia, Tecnoloxía, Natureza e Sociedade
Consello da Cultura Galega

COLABORA

Secretaría Xeral de Política Lingüística
CienciaNOSA

COORDINA

Manuel R. Bermejo Patiño
Ana González Noya
Marcelino Maneiro Maneiro

LUGAR

Consello da Cultura Galega
Pazo de Raxoi, 2º andar
Praza do Obradoiro, s/n
15705 Santiago de Compostela
Tel.: 981 957 202 / Fax: 981 957 205

INSCRICIÓN

A inscrición é gratuíta.
O número de prazas é limitado (100 persoas).
As prazas cubriranse por rigorosa orde de inscrición.
Entregarase diploma acreditativo de asistencia á xornada.
Para obter o diploma é preciso asistir ao 75% das sesións.

MÁIS INFORMACIÓN

www.consellodacultura.gal
difusion@consellodacultura.gal
Consulta os materiais en <http://consellodacultura.gal/mediateca>

COLABORA

